

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések külföldök.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábozott garmond sora 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Récsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22)
Haasenstein és Vogler (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-tér 9 sz.)

Nyiltéri cikkek

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap
második évfolyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégíessenek.

Az előfizetési árak a régiek:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy óra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Deák Ferencz

a helyzetéről.

Az ellenzéki lapok, a pártok által megcenzúrozott botrányok leplegetésére még Deák Ferencz nevét sem átalották fölhasználni. Mindenk tudni akarta, hogy pártunk feje nem helyesli a kormány és párt magatartását az országban.

De a hamisan keltett hírek czáfolata hamar megjött. A Deák-párti központi értekezlet tekeztet küldöttsége, Rajner Pál vezetése alatt tisztelegvén a még mindig gyöngélgedő pártvezérnél, ez a következő beszéddel köszönte meg az iránta nyilatkozó ragaszkodást s czáfolta meg a magatartásáról terjesztett híreket.

Az ősz politikus, Rajner Pál beszédére, így válaszolt:

„Barátim! Meghatva szíveségtek által nem tudom kifejezni köszönetem mélységét azon megtiszteltetésért, melyben részesítettetek. Öt éve, hogy ezen ösvényen járunk, elmondhatom, hogy csak öt éve, mert előbb csak óhajts volt az, a mi most nagy részben való. Programról szólni most fölösleges, a program azon része, mely a közjogi kérdéseket illeti, ki van fejezve a kiegyezési törvényben, hiszen a párt ezen az alapon alakult, és csak az szakadhat el a párttól, a ki ezen alapot elveti! Ezen az alapon akarunk tovább is haladni.

A mi a reformkérdést illeti, itt sem lehet többet mondani, mint hogy a szabadelvű demokrácia alapján akarunk haladni és létrehozni, a mi létrehozható. Átalában az elmélet és a gyakorlat közt az életben különbség van, mert az elmélet a tudomány szabályait, a logika következtetéseit veszi tekintetbe, és ezekkel a nehezebb kérdéseket is meg lehet oldani papíron.

De az életben egy más faktor is van, és ez az ember, és az ember akarata. A gyakorlatnak nincs akarata, ez a józan okosság szabályai szerint formulázatik. Az embernek van akarata, még pedig gyakran igen furcsa akarata. Az képezi a nehézséget, hogy az elméletet miként lehet átültetni a gyakorlatba, és gyakran tapasztaltam annak igazságát, mit Bentham mondott, hogy „a jónak legnagyobb ellensége a jobb.” A jó előmozdi-

tására az igen keveset tesz, a ki a jót csak azért nem fogadja el, mert jobbat is tudna létrehozni.

Nagy hiba az, ha valaki akár valamely alkotmányt, akár valamely intézményt csak részleteiben akarna megítélni; mert nem lehet ma oly alkotmány, oly törvényhozás, oly kormány, melynek hibái ne lennének. Mindenekelőtt egészében kell a dolgot megítélni. Mint a kereskedő, ki abból ítéli meg üzlete állását, hogy a bilancelance hogy áll: úgy a politikában is, mely a legnagyobb tuomány, épen ezen szabályt kell követni. Ha valaki azt tüzi ki föladatul magának, hogy akár a kormány-nak, akár a törvényhozásnak intézkedéseiben azt tekinti, mi hiányzik belőle, mi az a mi hibás, mi az a mi elmaradt, mint mindenütt, nálunk is azt fogja találni, hogy van hiány, s hogy nem minden tökéletes.

De nekünk az a föladatunk: megítélni, vajjon egyik vagy másik eljárásban a jelen körülmények közt több-e a jobb, mint a hiányos. Hiányt lehet föltedezni többet, de azért mert hiányos valami, azt elvetni anélkül, hogy hiánytalant tennénk helyébe, helytelen eljárás lenne, mert akkor ismét hiányos lesz az új, minthogy tökéletet alkotni nem birunk, s ismét ott lennénk, hol előbb voltunk.

De most nem az a kérdés, hogy ez hogy az alap föntartassék-e? Ha igen, akkor a cselekvény terére kell lépünk, és a többségre támaszkodva, ha lehet, azt újra megnyerni. Itt a ti bölcseségteknek jutott a föladat megtenni a teendőket. Ehez pedig mindenek fölött szoros összetartás szükséges. Bizonyosan lesznek köztetek olyanok, kik ezzel vagy amazzal nincsenek megelégedve, de fontolják meg azok, hiánytalant teremteni nem lehet s áldozzák föl egyéni nézeteiket a közös nagy czélnak, mely, ismétlem, szoros összetartást kíván.

Minket nem a hatalom csiklandoz, sem azokat, kik a hatalom élén állanak, mert hiszen mindenki tudni fogja közületek, hogy ezek mindenike inkább ma menekülne tőle, mint holnap; csak a hazafiúi érzet, nem pedig a hiuság csiklandósága tartja őket ama polezon, s vezet, hogy úgy tegyenek, a mint tesznek. Annak, ki a negáció terén áll, annak igen könnyű, mert annak felelőssége nincs. Ha valaki azt mondja, hogy ez vagy amaz nem jó, annak másképp kellene lennie, az igen könnyen okoskodhatik, mert azon „másképp“-et nem lehet bebizonyítani, mert az élet azt nem mutatja meg, a mi meg nem történt. A mi meg nem történt, az olyan, mint az ó-testamentum mannája, melyet mindenki úgy magyaráz, a mint tetszik, mely alatt mindenki olyat gondol rejleni, a mit hisz.

Ha a másik pártot tekintjük, azt találjuk, hogy ott a „másképp“-re nézve mindenkinek különféle fölfogása van, mindenik a maga eszméje szerint érti azt, csak minálunk egy az eszme, csak mi nem ismerhetjük azt másképen, s arra nézve mindnyájan egyetértünk.

Ismétlem: összetartás az, a mi most föfeladatunk.

Kolozsmegye bizottsági gyűlése.

Kolozsmegye főispánja a múlt 1871 év utolsó napjaiban megalakult új bizottság első tavaszi közgyűlését tolyó hó 14 és 15 én meg-

lehetős nagyszámu tagok jelenlétében nyitotta meg. A gyűlés mindenekben az előirt program szerint folyt le és pedig ép oly esendességgel, mint azt a régi állandó bizottság gyűléseknél már megszoktuk.

A gyűlés a magyar és román szövégi jegyzőkönyvek felolvasása s hitelesítésével kezdődvén, következtek az egyes ministeri leiratok. Fölolvastattott a nm. belügyminiszter 582 — 1872 számú körrendelete a községek szervezése tárgyában, határozatott, hogy a jogügyi bizottság melynek az kiadatott, kérje be a szervezés módozatára nézve azok véleményét, s azt saját nézetével terjessze elő. Tárgyalás alá vétetett ezután a nm. belügyminiszternek a jelen évi költségvetés tárgyában kelt leirata, s miután az előirányzott 44000 frtból csakis 35,000 frt utalványoztatott, s nem úgy mint a szervezési munkálatoknál a megye reménylette, a ministeri leirat értelmében megkerestettek az adóhivatalok, hogy az egyenes adóhoz minden forint után 2 1/2 kr pótlék vétesék, a hiány kiegészítése végett, felolvastattott végül a nm. erd. kir. kiztos leirata a kihágások tárgyában, mely szerint addig is, migezen úgy véglegesen elintéztetik az illetékes helyen, a szolgabírák tartásuk magokat az eddigi rendelethez.

A szentesített törvények kihirdetése, s az alispáni jelentés felolvasása után, a jelen évben építendő főutvonalok meghatározása s az azokra szükséges munkaerő beosztása vétetett tárgyalás alá, s határozatott, hogy ezután közmunkaerővel csakis a főutvonalokul kijelöltek fognak építtetni. Kijelöltetett pedig ez évre a felső kerületben három, az alsó kerületben négy utvonal.

Tárgyalás alá vétetett a szervezési szására beadott indítvány. Ezen cikk szerint a biztistviselő sem tarthat magánál 24 órán túl hivatalos pénzeket. Mig ez oda módoztatott, hogy az ügykezelés gyorsítása tekintetéből az alispán 14 napig tarthatja magánál a lefolyt összegeket s csak az esetben teszi le a pénztárba, ha ez időn túl sem utalványozható. Ez azonban az árvaszékre nem áll, mivel azokra az eredeti szerkezet fenmarad. Ezután a szervezési szabályzat IV. rész 4. 5. pontjában tetetett változás, s Tópa Sz. Király község a nádasi járásból kiszakittatván, a málnási járásba osztatott be. Rendeztetett továbbá a börtönügy, a mennyiben a központi börtönön felül még B.-Hunyadon s Tekében állitattak börtönök a Kalotaszeg s a Mezőség részére, s határozatott, hogy azok, a kik 8 napnál kevesebbre ítélvék s magokat eltelmezni képesek, a két vidéki fogdába, a többi elítéltek pedig a központi fogdában állják ki büntetéseiket.

Felkiáltás után Velics Lajos megválasztott megyei mérnökké, s Végh István és Fehér György járási gyámokká, a nádasi és n.-almási járásokban.

Végül következett az állandó választmány jelentése a beadott kérvényekre nézve. Elvül fogadtatott el, hogy utmunka alól csakis azon községek mentendők fel, melyek elemi csapás által sulytattak; templom, iskola stb. építés ezután nem fog mentesítési okul tekintetni. Vajda László indítványa a halottvizsgálat behozatala tárgyában elvetetett — ellenben, azon indítványa, hogy a román bizottsági tagok román meghívást kapjanak, hogy körlevél által tudósíttassanak a törvényhatóságok, iszzerint Kolozsmegyében a románnyelv is jegyzőkönyvi nyelv, s hogy a nemzetiségi törvény szigoruan alkalmaztassék, elfogadtatott.

A gyűlés 15-én délben oszlott el.

A — s.

Országgyűlés.

Pest, márcz. 15-én.

Néhány kérvény bejelentése után Vukovics Sebő egy az igazság- és belügyministerkehez intézett hosszabb interpellatíóban fölvilágosítást kér azon differenciák iránt, melyek az alföldi kir. bi. és a ministerium közt annak idejében fölültek; kéri egyszersmind a kir. biztos által földerített bünesetek statisztikai kimutatását, hogy a ház meggyőződést szerezzen magának arról: vajjon ezen ügyeket már most nem végezhetnék-e el a rendes ha-

tóságok; kéri egyszersmind minő hatásköre lesz jövődében a kir. biztosságnak. Lehetőleg gyors választ kér.

Bittó István igazságügyminister az interpellatio valamennyi részére feleletet ígér, azonban mi annak legfontosabb részét illeti, hogy t. i. a királyi biztosnak jövőre mily hatásköre lesz, arra most már azt feleli, hogy e hatáskört a bírósági törvények jelölik ki.

„Épen azon körülmény — folytatja tovább — melyre tegnap is bátor voltam utalni, midőn a bűnvádi eljárás ideiglenes szabályozásáról szóló törvényjavaslatomnak egy bizottsághoz küldését kértem, t. i. azon körülmény, hogy a bírósági törvényekben ki van mondva, hogy jövőre az administratív közegeknek a bűnügyek körül, tisztán csak az, a mi az előnyomozás teljesítése körül hagyatott meg, a nélkül, hogy szabatosan praecisiroztatott volna, mi és mennyi az, a mit az előnyomozás czimén teljesíteni lehet, idézett elő köztem és a kir. biztos közt nem conflictust, nem alku-doást, hanem nézetkülönbséget.

Mielőtt e részben tvjavaslattal, mely e kérdést is szabályozni van hivatra, léphettem volna a t. ház elé, épen ezen bírósági törvények következtében fölhiva is éreztem magamat arra, hogy saját fölfogásom szerint vonjam meg azon határvonalat, meddig szabad az administratív közegeknek a bűnügyek előnyomozásában menni és mondhatom, hogy azon hatáskört, melyet a királyi biztos eddig municipalis bíróságokkal szemben és addig gyakorolt, mig az administratív és a törvénykezés egy kézben volt központosítva, úgy vontam meg, hogy az előnyomozás tisztán csak a büntetteknék földerítésére vonatkozhatik és az illető egyének elleni vizsgálatok a bíróság kizárólagos ügye. Azonban az országgyűlésnek kuforrását, melyek több ízben interpellatíók tárgyaivá is tetettek: hogy egyének hosszas időn keresztül tartattak vizsgálati fogságban, mondom, jövőre nézve a kir. biztosnak hatásköre egészen azon határokig fog terjesztetni csupán, melyeket e részben a legközelebb életbeléptetett bírósági törvények elem és ő elé szabnak.

Vukovics Sebő a nyert felelettel meg van elégedve, de választ kér az interpellatíó többi részére is.

Matkovics Tivadar egy hivatalos hatalommal való visszaélés tárgyában interpellál.

A ház ezután napirendre tér, melynek tárgya: az igazságügyminister határozati javaslata a büntető eljárást rendező ideigl. tv.-javaslatot illető véleményezés végett kiküldendő 9 tagu bizottság iránt.

Lázár Ádám nem a tárgyhöz, de magához a tvjavaslathoz szól; s azt az elnök figyelmeztetése daczára nagyon hiányosnak tartja, s így azon cél elérése végett, hogy az minél alaposabban átjavíthatassék, a ház osztályaihoz véli utasítandónak, s ily értelemben módoztítványt is ad be.

Vajda János előtte szóló példáját követi, s az elnök figyelmeztetésére, hogy hiszen most nem a tv.-javaslatról, de arról van szó hogy arról véleményt adni a ház küldjön-e, s hány tagu bizottságot, azt feleli, hogy őt bizonyosan nem fogják beválasztani a deputatíóba, hát most mondja el a tv.-javaslat elleni kifogásait. S aztán beszél tovább, ellenezvén hosszasan nemcsak a büntető-ügyi tv.-javaslatot, de a polgári pörrendtartás hiányait is föl-sorolván per longum et latum.

Csiky Sándor szintén a tv.-javaslatról beszél.

Halász Boldizsár megrója előtte szólókat, hogy a törvényjavaslatot, mivel ideiglenes, visszautasítják; hisz minden törvény ideiglenes, s még az ideiglenes törvény is jobb a semminél. Ez észszerű nyilatkozat után elfogja aztán őt is a baloldal taktikája, azt állítván, hogy az országgyűlésnek se osztályai, sem a kiküldetni indítványozott bizottság nem rendelkeznek már alapos megvizsgálására elegendő idővel: tehát — a jobboldal fogadja el — a parallel-ülések iránt beadott javaslatot, mely szerint a délelőtti ülések folyvást a vál. törvényjavaslat agyonbeszélésével foglalkozván, akkor a délutáni üléseknek, bár a többi törvényjavaslatok is mind ott tárgyaltnak: elég ideje lesz e fontos javaslatnak is lefárgálására. Ez az ő alázatos véleménye.

Deáky Lajos azt állítja hosszasan beszé-
dében, hogy Halász B. késznek nyilatkozik a
tjavaslat elfogadására, miből Halász B. vi-
szont személyes kérdést csinál, mert ő csak
módosításokkal hajlandó azt elfogadni.

Végre a szónokok sora lefogyott.

Jött a szavazás.

Irányi még egyszer kérdi az igazság-
ügyministert, vajjon az ideiglenes törvényja-
vaslat nem lesz-e véglegesnek hagyva.

Bittó kinyilvánítja újra, hogy az ál-
talanos anyagi büntető törvénykönyv már kö-
zel van elkészüléséhez s az a jövő törvényho-
zás elé fog terjesztetni, s így a jelen tv.-ja-
vaslat csak addig fog szolgálni. Elfogadja Irá-
nyi javaslatát, hogy a bizottság 15 tagból áll-
jon, valamint magától értetődőnek tartja Vá-
rady módosítványát is, hogy a bizottság véle-
ménye a tv.-javaslattal együtt osztályokhoz
lesz utasítandó, s így azt is elfogadja.

A ház tehát elfogadta a hat. javaslatot:
a bizottság 15 tagból fog állni, s véleménye-
zése a tv.-javaslattal együtt az osztályokhoz
fog utasítani.

Következik a választási törvényjavaslat
részletes tárgyalása.

Csak a czimhez negyven szónok van föl-
irva. Ezek közt első.

Helfy Ign., ki a miniszterelnök tegnap
beszédére a fővárosok rendezésére vonatkozó
törvényjavaslat en bloc elfogadásának indítvá-
nyozása iránt, kinyilatkoztatta, hogy Justh Jó-
zsef tegnapelőtti, az en bloc elfogadása per-
horreszkáló nyilatkozata után legalább is na-
gyobb indignációt várt volna a jobboldal ré-
széről, kinyilatkoztatta, hogy az en bloc elfo-
gadás kívánatát olyan tények tartja,
melyért az egész kormány vád alá helye-
zést érdemlene. (Ohó! jobbról.) A czimre néz-
ve azt kívánja, hogy tartassék meg az 1848-
ki választási törvény czime — s ez iránt mó-
dosítványt is ad be.

Tóth Vilmos belügyminister: T. ház!
A t. képv. urnak beszéde két részből állott.
Egy előbeszéből és magából a beszédből. Én
csak az előbeszédre vagyok kénytelen refle-
ktálni. A t. képv. ur azon incidensből, hogy
tegnap a miniszterelnök ur egy tv.-javaslata
nézve azon eszmét pendítette meg, mely sze-
rint indítványt fog tenni, hogy azon tv.-jave-
slat, tekintve a tárgy sürgősségét és tekintve
a körülmények sajátosságát, a ház által, a
közp. bizottság szövegezése alapján, en bloc
fogadtassék el. A t. képv. ur erre azt mondá,
hogy a miniszterelnök ur egy bűnös, egy al-
kotmánytörő szót mondott ki, (Igaz! a szélső
vád alá helyeztessék. En egyáltalában nem
tartom föladatomnak a vitát élesíteni, és en-
nek következtében nem fogok azon állítások

visszatartására hasonló szavakkal élni, én egy-
szerint constatalni kívánom az ország színe
előtt azt, a mit a miniszterelnök ur mondott,
és kimondani nézetem szerint azt, hogy abban
sem alkotmánytörő szó, sem bűnös cselekmény,
sem egyáltalában olyas valami nem foglaltatik,
a minek folytán akár a miniszterelnököt, akár
a kormányt vád alá lehetne helyezni. A mi-
niszterelnök ur azt mondá, indítványt fog tenni,
hogy a fővárosok rendezéséről szóló tjavaslat
en bloc fogadtassék el. Ezen pusztá indítvány-
tételben, azt hiszem, semmi alkotmánytörés,
semmi bűnös cselekmény nem foglaltatik;
mert nem első eset, hogy a ház nagy törvény-
javaslatokat en bloc fogadott el.

Sohasem értette sem a miniszterelnök,
sem a kormány ez alatt azt, hogy ha vala-
mely törvényjavaslathoz en bloc elfogadására
indítványt tesz, hogy ez egyértelmű legyen
azzal, mintha a többség a kisebbséget le
akarná szavazni; mert az en bloc elfogadás-
nak a józan ész szerint nem lehet más követ-
kezése, mint az, hogy egyesült akarattal a ház
minden tagja beleegyezik abba, hogy valamely
törvényjavaslat egészben elfogadtassék. A mi-
niszterelnök ur csak azt jelezte, hogy indítványt
fog tenni. Magától értetik, hogy, ha csak
egyetlen tagja van a háznak, a ki azt ellenzi,
akkor az en bloc elfogadásról szó nem lehet,
akkor a többségnek a kisebbséget szavazni
nem lehet. (Általános helyeslés.)

Én csak azt tartom kötelességemnek
constatalni, és remélem, hogy a t. képviselő ur
el fog állni azon állításaitól, melyeket épen
az imént e házban hangoztatott. (Általános
helyeslés.)

Justh József is helyre igazítja Helfit,
ki szavait rosszul értelmezte.

Tisza Kálmán a belügyminister nyilat-
kozata folytán sajnálatát nyilvánítja ki a fölött,
a mit tegnap mondott, Lónyay miniszterelnök
szavait helytelenül magyarázván. A czimre néz-
ve pártolja Helfi indítványát.

Lónyay gr. a belügyminister nyilat-
kozata folytán reményét fejezi ki, hogy az
ellenzék annyiszor kifejezést adván a főváros
mielőbbi rendezése szükségének, most már kész-
ségesen hozzá fog járulni a fővárost rendező
tjavaslat központi-bizottsága előterjesztésének
megtételekor formulázandó indítványához: hogy
t. i. a ház a javaslatot a központ szövegezése
szerint en bloc fogadjal; mit annál is inkább
megtehet, mert a központi bizottság a köz-
törvényhatóságok rendezésénél szemmel tartott
elvek mellett a fővárosi kérvényben foglalt
kivánatokat is teljesen figyelembe vette a t.
javaslat új szövegezése alkalmával. (Általános
helyeslés.)

Utolsó szónok Bobory Károly volt, ki
Helfy javaslata mellett beszélve tölti ki a d.
u. 2 óráig még hátralevő időt.

ur meggyőzőleg kimutatta. A tudomány hát
az ártézi kutra — csak amugy hübele Balázs
módjára — fordítandó költségért jót nem áll
és szintugy nem fog jót állani Zsigmondi Vil-
mos ur sem, s a geologus collegának melléje
állított Jakab Elek ur még kevésbbé.

Hasonlóképp nem vette észre Dr. P. E.
azt a szembeszökö ellenmondást, miszerint
czáfolata második közleményében azt állit-
ja, hogy a Herbach ur észlelte sós vizek azért
roszak, mert a vízhatlan tállyog felett, a
3. közleményben meg azt, hogy a rosz vizek
a tállyog alatt vannak, és így a „röthomok-
kó” réteget is, melyben észlelte minden két-
ségen kívül Herbach ur Sz. Lónánál a rosz vi-
zet, hol a tállyog felett, hol alatta kell kép-
zelnie a szakértetlen olvasónak. A háromszoros
agyagréteggel nem beszélheti ki magát a ve-
terán geologus, mert ezek a város területe alatt
csak az ő képzelődésében s ez által teremtet
rajzában léteznek és semminemű észleleti s
tapasztalati garanciájuk nincs.

Ha nem szántsándékos félreértésből, min-
denesetre utánjárás elmulasztásából származik
a az a reafogás, mintha Herbach ur a „vizek vo-
gyelemzését a kolozsvári megromlott vizek javi-
tására” ajánlotta volna. Herbach ur csak azt mond-
ta, hogy Kolozsvár s környéke geológiája iró-
jának kellett volna a vegyelemzések-
kel támogatni állításait, mint a melyek nél-
kül legkisebb következtetést is a geologiai
rétegek természetéről a vizek minőségére huz-
ni nem lehet s tudományos munkában nem
is szabad. Ez egészen más és dr. P. E.
sem fordításával, sem körmonfont szerencsétlen
magyarázatával azt az elismert tény meg
nem hazudtolhatja, hogy a nagy városok vizeit
a cloadák rontják meg. Siignotos fallit, notis
est derisui.

De nem neveltség ám az a gyanúsítás
merénylet, melyre rosz indulata által engedi
magát ragadtatni dr. P. E. midőn így — sza-
badjon szavait ismételni — nyilatkozik:

Az esti ülést d. u. 5 órakor nyitá meg
Somssich P. elnök. A délelőtti tárgy fölötti
vita folytatottatott.

Móricz Pál a czimhez beszél és pár-
tolja Helfyt. Moesári Lajos sajnálja, hogy
Tisza K. nyilatkozatára a miniszterelnök oly
ingerült modorban válaszolt. Szavazáskor azt a
czimet fogja elfogadni, mely a törvényjavaslat
értelmének leginkább megfelel.

Almásy Sándor nem tartja elfogad-
hatónak a Helfy által javasolt czimet és
helyébe egy újat ajánl.

Csernátóny Lajos azt hiszi, hogy a
törvényjavaslat legillendőbb czime ez lenne:
„Törvényjavaslat egy Lónyay-párt teremtésére.”
(Helyeslés baloldaltól.) Lónyay gr. magavise-
lete nem illik a kormányelnökhöz, (helyeslés
baloldalon. Rendre! rendre! a jobboldalon.)
nem illik a ház méltóságához. (Rendre! a jobb-
oldalon.) Az ily magaviselet a szenvedélyeket
indítja föl. A modor, melyet használ, nem mű-
velt emberhez való. (Rendre! rendre! a jobb-
oldalon.)

Elnök: A t. képviselő urat kérem, válo-
gassa meg jobban szavait.

Csernátóny: Megválogattam különben
más kifejezést kellett volna használnom. (Moz-
gás a jobboldalon.)

Hasonló modorban folytatja és fejezi be
beszédét. Követik őt Lázár Ádám, Szilády
Áron s Madarász József, ki azon themára
téved, hogy vannak esetek, midőn jogosulva
vannak a pártok forradalom által is megmenteni
a hazát. (Nagy zaj, mire szónok siet hozzá-
tenni, hogy ezt az angol történelem is tanu-
sítja.)

Elnök: figyelmezteti szólót, hogy mióta
Endre arany hullájából a jus resistenditől szóló
pont kihagyatott, nálunk törvényes lázadásról
szólani nem szabad.

Madarász folytatja beszédét s azzal végzi,
hogy nagy pathosszal kijelenti, miszerint e tör-
vényjavaslat nem csak örfjengés, de gonoszság.

Ülés vége 8 órakor.

KÜLFÖLD

Kolozsvártt, márcz. 17.

(S.) A francia nemzetgyűlés elfo-
gadta az „Internationale” ellen hozott törvényt.
Erre aztán azt jegyzi meg egyik francia lap,
hogy némely emberek sehogy sem tudják ki-
származni, hogy a commune főoka az in-
letnek szerepe azokban a szerencsétlen napok-
ban nagyon jelentéktelen volt.

Lípesében rendkívüli érdeklődés között
most foly a Liebknecht és Babel, ismert social-

„Vagy talán nem oda czéloz-e egy me-
phistói láthatlan kéz infernalis működése, hogy
a város pénztárát ujonnan megrántsák néhány
száz forintig rosz vizek még rosszabb elemzé-
seért, mint tették azt néhány évvel ez előtt
jó szeszec rosz analysisével!!”

Ha e szavait dr. P. E. két hét eltelte
előtt kielégítőleg ki nem magyarázza, annak a
hivatalosan kinevezett bizottságnak, melynek
működésére a tudor ur czélozni látszik, min-
den tagjai összesége törvényes felszólítást fog
intézni hozzája.

Brassai.

A berlini Aquarium.

Deák Gerőtől.

(Folytatás.)

A madárlak végső szobájában a „négy
kezűeket” képviselő fekete utáncs vagy
Csimpanz (Troglodytes niger) lakozik, azon
vadember, melyről már az ó-kor első felében
különféle mesék merültek fel s melynek a
babonás képzelő erő csodálatos tehetségeket
tulajdonított, így p. o. Java lakóinak állítása
szerént, a Csimpanz tud beszélni is, de a
világért sem hallatná szavát, nehogy az embe-
rek dologra hajtsák. Azonban mintán kevés-
szel tudományos komolysággal kezdték a
csodálatos majmot vizsgálni, kitűnt, hogy ama
meséknek semmi bizonyos alapjuk nincs s
hogy azok csak azért származtak, mert a Csim-
panz koponyájának alakja, fülének állása, fog-
szerkezete sat. az emberhez nagy mértékben
hasonló. A mi a szemlélnők azonnal feltűnik:
e farkatlan utáncsnak távolról sincs meg ama
szeszélyes, irigykedő, bosszus természete, mely
a többi majmokat szokta jellemezni; minden
tettén, mozdulatán bizonyos komolyság és nyu-
galom ömlik el, mi egyetlen más efféle állat
nál sem észlelhető akkora mérvben s a mi
búskomorsággá változik, ha mulatság vagy

democraták elleni felségsértési per. Aligha lesz-
nek fölmentve. Roppant számú hírlapi cikkek,
kiáltvány nyílt és magán levél olvastatik a
vádoltak fejére, a mely „adatok” összegyűjté-
sében a német rendőrség több szerencsével és
eredménytelenséggel járt el, mint a Bismarck elleni
merénylet adatai föl kutatásában. Magok a vád-
lottak sem tagadják, sőt különösen Liebknecht,
szokatlan nyíltsággal és elmeiell hangoztat-
ják a socialistikus irányzathoz való ragaszkó-
dásukat, de tagadják, mintha ez „felségsértés”
lenne. A tárgyalás jelenleg a bizonyítási eljá-
rás stádiumában van.

Oroszországban ez idő szerint, két fontos
társadalmi kérdés áll napirenden; az adóreform
és a hadseregvetet. Mindkét reformnak feladata
az hogy az állami terhek, melyek eddig majd-
nem kirekesztőleg a szegény nép vállaira nehe-
zültek, minden társadalmi osztály közt egyen-
lően felosztassanak. Oroszország eddig valósá-
gos eldoradója volt volt a privilegiált osztályok-
nak, de a korszellem ott is érvényesíti nivel-
láló hatását. Az adóreform kérdésének végle-
ges megoldása ügyében már két hó előtt
Wabujew volt pénzügyminister elnöklete alatt
bizottság küldetett ki. Ez a második, mely a
kérdéssel foglalkozik. Az első már 1859-ben
összeült s feladata az volt, hogy az adóreform
általános elveit megállapítsa. Tizenkét évi ta-
nácskozás után befejezte működését s közzétett
jelentésében az adókváltságok megszüntetése s
a közös teherviselés mellett nyilatkozott.

„Jellemzi adó-rendszerünket — mondja
egy helyen a terjedelmes jelentés, — hogy az
egész adóteher majdnem kivétel nélkül az al-
só és szegényebb osztályokra hárul, melyek
még az ujjonczozás terheit is viselik. A világ
egy polgárosult államában sincs a szegényebb
osztály adókkal s mindennemű szolgáltatások-
kal annyira megterhelve mint Oroszországban.”
E jelentés véleményadás végett a kormányzó-
ságokhoz küldetett, melyek majdnem egyhan-
gulag jóváhagyták a benne foglalt elveket. A
most kiküldött második bizottság feladata az,
hogy azon elvek alapján törvényjavaslatot ké-
szítsen s azt az államtanács elé terjesztsze.

Felhívás pályázatra.

A kir. m. Természettudományi Társulat
a jelen 1872-ik évben kétezer (2000) forint-
nyi összeget oly tudományos munkálatok elő-
mozdítására kíván fordítani, melyek az ország
physikai vagy meteorologiai (így például meleg-
ségi, légnyomási, légáramlási, csapadéki, párol-
gási, felhőképződési, viharossági, phaeologiai s
több efféle) viszonyainak kutatását vagy ismer-
tetését czélozzák.

Mindenkinek egyenlő alkalmat akarván
nyújtani, hogy a fentebb említett szakmához

hozzá illő foglalkozás hiányában az ónalom kez-
di gyötörni. Ujabb időben a tudomány viz-
sgálódásoknak igen kedvező tárgyat képezi s
ezért meglepő látványul szolgál az egyszerű
laikus előtt is, ha az áfrikai égaly e nevezet-
es állatát közelről szemlélheti.

A keskeny folyóban, hová most belépünk
az „édes vízi állatok” medenczéi vannak
elhelyezve, melyeket különféle növények díszit-
nek s melyeknek a néző felőli oldalait széles
üveg-lapok alkotják. A bennök lévő művészi
sziklázatok s külö alakú üregek és óriási
kapuk látására, melyeken át a halak nagy tö-
mege élénk játszóssággal uszkal erre meg arra,
a szemléelő egészen az óceán mélyében képze-
li magát.

Ezen medenczék elsőjében látjuk a nálunk
oly gyakori gyöpi- (Rana temporaria) és a
zöld kecske vagy katonabékát (R. es-
culenta), ez élénk, ártatlan és hasznos hüllőket;
velök egy társaságban él a család óriása: az;
északamerikai ökörbéka (R. mu gien s),
mely nemcsak testileg mulja felül igénytelen
laktársait, hanem másnemű tulajdonokban is,
jelesen a rablásban ugy mint a kiáltás — job-
ban mondva — bögsében: estvéli ének előadá-
sairól azt írja némely szigorú kritikus, hogy az
a fület majd szétrepeszti!

A régiéktől alaptalanul rágalmozott, ár-
tatlan szalamandra (Salamandra maculosa)
pontyok, poty kákák, keszegek és kárá-
szok társaságában tölti a fogság nehéz napjait
félénken megvonulva, — mintha sejtene, hogy
a babona hogy most sem mondott fel a „mér-
gességét” kárhóztató itélettel — egy legelől ta-
lált üregben s csak estve mászik elő óvatosan,
hogy vadászatot intézzen azon állatokra, melyek
nála lassubbak.

Folyói halaink legnagyobbika: a harcsa
csöndesen, majdnem mozdulatlanul, tölti a
nappalt, legfennebb csak más halakat is magá-
hoz csalogató uszonyaival játszva; estve azon-

A ,KELET' TÁRCZÁJA.

Mást beszél Bodóné,

midőn a bor árát kéri.

Si tacuisses...

(Vége.)

Igy vágja le a fát maga alatt a doctor sőt
még igyebb, mert az ártézi kutak másik kel-
lékét is, azt, hogy a vízterülék alatt áthatha-
tatlan fenék legyen, megtagadjja nyíltan és vi-
lágosan. A „danaidák hordója” lyukát pe-
dig nem dugja bé az a kifogás, hogy hisz u-
toljára „jegezes kőzetek alakjában” ott van
a kellő fenék. Ott biz a, de hol? Hány kü-
lönböző réteg, csoport, alakzat van még addig?
S aztán mind és mindig áthathatatlanok-e a
jegezes kőzetek? Alkotnak-e terjedelmes, re-
pedetlen és lyukatlan kőzetet? — Ezzel biz
elbuktunk, tudor ur!

A bukást az is segítette, hogy Dr. P. E.
inkább szeret sokat és hamar, mint helyesen
beszélni s türelmetlensége nem engedte bevár-
nia az illető értekezés megjelenését, hanem rö-
vid és tökélytelen, e felett még subjectiv sze-
nezetű tudósítás nyomán fogott az annak hitte
czáfolathoz. Ezért hozza kétségbe Herbach a-
datát, hogy a dr. jelelte „röthomokkó” vize
Sz. Lónánál — szabatosan megnevezett helyen
— sós; ezért fogja reája „só monopólium” éle-
zet melyből az értekezésben egy betű sincs. Nagy
haj, az, midőn a képzelődés annyira uralkodó
tehetség, hogy az ismeretnek, a tudományak,
meg a logikának is pótolja a helyét. Valami
ilyen forma gátolhatta meg az észrevételében
annak, hogy a czáfolata második közleményé-
ben fellevelet kérdésekre mai napon senki biz-
tos feleletet nem adhat, a mint ezt Herbach

NAPI HIREK.

Kolozsvár, márc. 17-én

tartozó munkálatával versenyre kellhessen, a Természettudományi Társulat választmánya ezzel pályázatot hirdet oly munkálatok vagy tervezetek díjazására, melyek Magyarország fizikai vagy meteorológiai viszonyainak kutatására vagy megismertetésére vonatkoznak. E szerint a beküldendő tervezetek vonatkozhatnak az ország valamely részében teendő új kutatásokra és utazásokra, vagy a kiemelt célt előmozdító szakmunkák írására.

A pályázók kötelesek magukat megnevezni és egyszersmind kijelenteni, valjón munkálatukkal az egész 2000 frtnyi összegre, vagy annak mily nagy részére tartanának igényt.

A beérkező tervezetek megbírálására a választmány szakfőnökből álló, 7 tagú bizottságot küldött ki, mely a tervezetek célszerűségét felelteti, s a választmány bejegyzéssel megbízza a pályázók közül egyet, vagy ha a körülmények engedik, többeket, terveik kivételével, kiknek egyszersmind a kívánt összeget díj gyanánt oda itéli.

A díj rendszerint a munkát befejeztével, mégis, ha annak kivitele pénzkiadással járna, részben már a megbízás alkalmával is kiadhatatik.

A tervezetek f. évi május hó 31-ig a természettudományi társulat titkári hivatalához (Pest, Aldunator 1. sz.) küldendők,

Kelt Pesten, márczius 12-én.

A választmány rendeletéből közli:

S z i l y K á l m á n,
első titkár.

Pályázati figyelmeztetés.

A kir. m. Természettudományi Társulat az 1871. január 4-én tartott közgyűlésén a következő **növénytanai pályakérdést** tűzte ki: Adassanak elő kultivált növényeink betegségei, különös tekintettel azokra, melyek elődei növények által idéztetnek elő.

Jutalom a Bugát-féle alapítványból 300 forint. Beküldési határidő 1872. október 31-ike.

A pályázat feltételei a következők:

1. E kérdésre csupán a társulat tagjai pályázhatnak.

2. A jutalmazott pályamű, ha kisebb, a társulat közlönyében is megjelenhetik, s ezen esetben a pályadíjon kívül még a szokásos tiszteletdíjban is részesülend; ha pedig nagyobb, a pályázó tulajdona marad, s mint a k. m. természettudományi társulat által koszorúzott pályamunkát külön maga is kiadhatja.

Az idegen kézzel írt, jelmonddal jegyzett pályamű, a szerző nevét rejtő, ugyanazon jelmonddal ellátott, lepecsételt levél kíséretében legkésőbb 1872. október 31-ikéig a társulat titkári hivatalához (Pest, Aldunator 1. sz.) küldendő.

ban igen élénken uszkal medenczében. Hasonlóan cselekszik a c z o m p o vagy c z i g á n y h a l (Cyprinus tinca), a jóízű Jászpony (Cypr. Idus), az „Essence d' Orient“-et szolgáltató fehér keszeg (Cypr. Albunus) és a gyönyörű színű karcsupony (Cypr. Phoxinus), a hegyi patakok és folyók ez élénk gyermeke.

Itt láthatjuk továbbá az arany pontyot (Cypr. auratus), az egyetlen halat, mely eddig háziállatnak tekinthető, mit a chinaiaknak lehet köszönni. A mennyei birodalom lakói ugyanis ezelőtt századokkal tartották a szép arany halat pompás porcellán edényekben, de hozzánk csak a 17-dik század óta jutott el s ma nálunk is általánosan ismert és kedvelt dísz- és nagyobb termeknek. — Ennek szomszédja a „gadócza“ (Gadus) népes családjának egyetlen édes vizi tagja: a folyó imenyhal (Lota fluvialis); Europa s Ázsia tiszta és mély vizeinek lakója nappal kövek alá vonja magát s csak az est beálltával indul kalandos útjára. Elődeink a máját igen kedves csemegének tartották; közép Ázsia pásztor népei a bőrét öltönynek és ablakok üvegezésére használják.

Végül a csuka következik, ez édes vizi „czápa“, e falánk, kielégíthetetlen folyami rabló, melynek semmi sem elég, semmi sem rosz. Mintha fel volna szegezve, oly szilárdan áll egy- és ugyanazon helyen csöndes várakozással s mint sebes nyíl rohan aztán az előbukkant zsákmányra.

Minden eddigi medenczében mint egy halottat eltemető működik a „héjanczok“ első osztályának egyetlen édes vizi képviselője: a folyami rák; lassan, óvatosan mászkál a szép tiszta porondon, aztán meg-megáll, kiálló szemével szerte-szertenéz s ha zaj közel, gyorsan a legközelebbi üregben tűnik el.

(Vége! köv.)

— Az országos Deák-párt központi választmányának pesti és vidéki tagjai e hó 15-én Lónyay grófnál találkoztak estélyen, mely a fényes és kedélyes epithetonokat kellemes harmoniában nyerte meg a jelenvoltaktól; f. hó 16-án pedig a Hungaria disztermében gyűlt vagy kétszáz tagja a választmányának kedélyes lakomára. A vendégek hosszú sorában a miniszteriumon kívül Gorové és Rajner volt miniszter is jelen voltak.

— A miniszterek a képviselőházban f. hó 15-én a képviselőház esti ülése után minisztartanácsot tartottak, mely csak 10-óra után ért véget; a tanácskozás tárgyát — hír szerint — az országgyűlés feloszlásának esélye képezte.

— A m. kir. pénzügyminiszter Konecz Dániel kolozsvári pénzügyi III-ad osztályu számtisztet II-od osztályu számtisztté nevezte ki.

— A m. kir. pénzügyminiszter Fekete Károly kolozsvári fővám és adóhivatali gyakornokot, az aradi pénzügyigazgatóság számvevő osztályához III-ad osztályu számtisztté nevezte ki.

— A képviselőház szombati mindkét ülése megint dolog nélkül folyt le. Krévények, interpellációk, indítványok s a szombat levén — a kérvényi bizottság jelentése töltötte be az egész 9 órai időt s a kérvények fölötti vita még sem lőn befejezve. Szép kilátások, a kolozsvári egyetemre, a Ludoviceumra sat. sátre nézve!

— A király főhadsegédének gr. Belle-gardenak lakosztályába csütörtökön este, egy Majorossy nevű egyén belopózott s ittasnak mutatva magát csak erőszakkal lehetett eltávolítani; a városházra kísérték, hol ki fog derülni, valóban ittas volt-e vagy csak színlelte az ittasságot?

— Gr. Keglevich Gábor rémitő lábszakadási históriájából egy szó sem igaz. Igen sajnos, hogy a „Gy. Posta“ nem állal ily hamis híreket szelnek bocsátani, melyet a lapok s köztük mi is, egész jóhiszeműleg átvettek.

— Br. Apor Károly Brassó, Szeged, Segesvár, Medgyes, Fehérvár kir. törvényszékeinél és járásbíróságainál körutját befejezvé, e hó 9-én M.-Vásárhelyre visszaérkezett, honnan e hó 18-án folytatni fogja körutját.

— Muzéum felolvasás. A muzeumegyetlen igazgató választmányának március 16-án tartott ülésén Finály Henrik: „A vonzerő, távolító erő és szervtelen testek önkénytelenségéről“ című értekezést olvasta fel Lakatos Sándortól. A tanácssterem, hallgatóságát jobbadán a helybeli tanintézetek ifjúsága képezte, kiket nem igen elégíthetett ki a felolvasás, mert tárgya az iskolai természettanok színvonalára is alig emelkedik. Szerző értekezésében alig mond valami újat s a mit igen azt felolvasó czáfoglatta a hallgatóság derűltége között. Ennél többet, legjobb akarat mellett is, alig mondhatunk e harmadik felolvasásról.

— A kolozsvári dalkör f. hó 17-én tartott dalestélye a városi vigadó terembe vont a kör díszes számú pártolót, kik asztalaik mellett kedélyes fesztelenséggel hallgatták a dal fainak szabatos, kitűnően betanult, szíveshöz szóló dalait. A tapintatosan egybeállított műsor nem egy számát kellett ismételné; de legtöbb hatást Abrányi Kornél „Honfida“, Zsaskofszki „Dalár kedve“ t. Nagy Imre „Bordala keltett, ez utóbbit a dalkör fáradhatlan buzgalmu karnagya Hann Márton tette dallamra, egy Szász Béla „dalát egy régi ismerőshöz“ quartettre, mely a legkisebb részletig szépen sikerült. Az elénekelt darabok rövid időközben Salamon vonója uralkodott a jelenvoltak kedély hangulatán. Az előadott műsor után mintegy varázsszóra szétvonták az asztalokat s oly kedélyes táncz rekeszté be a szépen sikerült dalestélyt, minőt csak ily csilárdias színezetű körben találhatunk.

— Színházi tudósításunkat, térszűke következtében, kénytelenek voltunk holnapra halasztani.

— Dietrich Sámuel, helybeli kereskedő, a kolozsvári kereskedelmi- és ipar-kamara több éven át volt elnöke, a polgári aranyérmekereszt tulajdonosa, választott polgár és a helybeli agost. evangéliumi egyház-tanács tagja, f. é. márczius 16-án d. e. fél 12 órakor véglegengülés következtében végezte be közhasznu munkás földi létét, élete 80-ik, boldog házassága 42-ik évében, miről özvegye Haupt Józsefa és a boldogult nevelt leánya Pap Józsefa, mélyen megilletődve, szomorú jelentést tesznek a rokonok- és barátoknak. Hült tetemei f. hó 18-án délután 4 órakor adatnak rövid halotti könyörgés után, a kispiazsori 277. sz. tulajdon házából, az agost. ev. sarkertben örök nyugalomnak át.

— A walesi herceget nagyon meghatotta a Tuillériák romjainak látása s nevének csaknem erőszakkal kellett őt a szomorú helyről elvonszolni.

— M.-Vásárhely polgársága f. hó 15-én fáklyás zenével tisztelte meg főispánját Thuri Gergelyt s az újonnan választott polgármestert Borosnyai Pált.

— Alsó-felhermegyében fekvő Sárdi ev. ref. egyház orgonájára adakoztak a következők: id. Vadadi László adott 5 f. if. Vadadi László 5 f., Vadadi György 6 f., Vadadi Gergely 5 f., Elekes György 5 f., Balogh József 5 f., Dekáni Ernő 5 f., Maksai Daniel 2 f., Szöllősi Károly 10 f., Török Ferencz 2 f., Bakcsi Endre 5 f., Incze Miklós 5 f., Tóth Miklós 5 f., Szász Pál 20 ft. Ugyanazon egyház szószékére egy 30 ft. értékű takarót Papp Gyula és neje. Aranyműves Budai Károly és neje egy aranyozott ezüst tányért az urasztalára egy takarót az urasztalára Nagy Sámuelné, ugyanarra egymást Albert Eleké, ugyanazon egyháznakvezére fizetésre javítására alap gyantát — Vadadi László 10 f., Dekáni Ernő 10 f., Nagy Sámuel 5 f., Albert Elek 5 f., Arányi Béla 10 f., Papp Gyula 5 f., Teleki József 3 f., Köblös Miklós 5 f., Veres Károly 1 f., Jesenki Miklós 2 f., Konecz Albert 1 f., Török József 1 f., Incze Miklós 1 f., Ajtai Lajos 1 f., Papp Miklós g. egyesült lelkes 1 f., Papp János g. egyesült lelkes 1 f., Kovács Gyula 1 f. 50 kr.; Mely fennirt adakozóknak a vett adományokért hálás köszönetet nyilvánítanak az említett Egyház tagjai.

— Vakmerő rablóbanda garázdálkodott közelebből az abrudbányai havasokhoz, a mi annál feltűnőbb, mivel e vidéken az ilyen merényletek még eddig páratlanok. A belényesi vásár után a vidéki nép kisebb csapatokban 4—5-ével haza indulván, a Czada nevű havas részben hat fegyveres rabló állta útját, s a ki csak arra ment, minden érték tárgyaiból megfosztott, sőt egyet, ki pénzét átadni vonakodott több, a fejére mért balta ütessel halálosan meg is sebesítették. A merész rablók egy egész nap üzték rablásukat s csakis estve vonultak haza a gazdag zsákmánnyal. A nyomozás azonnal megindult, s a csend őrség kíséretében kiszállott vizsgáló bírő és ügyész szerencsések voltak, s a biharmegyei Magura havasrészben hármát a tettesek közül kézre kerítették, kik jelenleg az Abrudbányai-börtönben várják társaikat s büntetésüket.

— Sajtóhiba. A „Kelet“ vasárnapi számának a napi hírek között helyet foglaló színházi referadába két boszantó és értelemzavaró hiba csuszott be: egy helyett ugyan is ez áll: „Az udjongság a d o m a i l a g stb.“ e helyett ez olvasandó: „d r á m a i l a g“ A referada közepe felé pedig épen ellenkezője áll annak, mint a mit a referens akart írni. A hibás szedésű cikkben ugyanis ez áll: „szerző a mily hosszasan köti meg a bonyodalmat, ép oly hosszasan is oldja fel.“ E helyett ezt kell olvasni: „szerző a mily hamar köti a bonyodalmakat, olyan hamar oldja is fel.“

KÖZGAZDASÁG

J e l e n t é s

A kolozsvári takarékpénztári Részvénytársulat 1872. évi február 22-én tartott évi rendes közgyűléséről.

I. Igazgató Korbuly Gergely a közgyűlést üdvözlölvén, jelenti, hogy az alapszabályok 20-ik §-a értelmében a kiküldött igazoló bizottság által igazoltatván 79 részvényes, kik 520 részvényt tettek le és 406 szavazatot képviselnek, miután a részvényesek kellő számban meg is jelentek, felkéri a közgyűlést, hogy az alapszabályok 23-ik §-a értelmében magának elnököt válasszon. Közfelkiáltással elnökké választatik Hajós János.

II. Hajós János elfogalván az elnöki széket, egy rövid alkalmi beszéd előrebocsátása után a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítja s a megállított tárgysorozat alapján felhívja igazgató Korbuly Gergelyt az igazgató-választmányának az 1871. évi üzletről szóló jelentése felolvasására.

III. Igazgató Korbuly Gergely előterjeszti az igazgató-választmányának a múlt 1871. évi üzletről szóló következő jelentését:

Tisztelt közgyűlés!

Ismét lefolyt egy év intézetünk életében, mely szerencsés multunknak méltó folytatása volt. A bizodalom, mely intézetünket mindjárt kezdetben felkarolta, nemcsak hogy folyvást tart, de örömmel mondhatjuk, hogy naponta erősödik. Fejlődünk és haladásunk már is oly mérvetek öltött, hogy a helyi igények kielégítése mellett vidéki pénzüzetetek váltói leszámítását is megkezdhetjük, s ez által, teljesen a betheleni, deési, m.-vásárhelyi takarékpénztárak gyámlatása által a vidék ipara és kereskedelmére is jótékony befolyással lehettünk.

A midőn az 1871-iki, illetőleg III-ik évi üzlet-jelentésünkkel jövőnk a tisztelt közgyűlés elé, teljes megelégedéssel irányozzuk becses figyelmét kézben levő zárszámlánkra, a mennyiben a multakhoz képest üzletünk ez

évbén is minden ágazataiban jelentékeny haladást mutat.

Üzletünk részleteire térve, annak jelzése mellett, hogy intézetünket még eddig semmi legkisebb veszteség nem érte, mult évi eredményeit a következő fővonásokban kívántuk ismertetni:

A forgalmat illetőleg:

A tisztelt részvényes urak kezei közt lévő a) alatti kimutatás szerint

a bevétel	2.645,888 frt 11 kr.
ellenben a kiadás	2.600,123 „ 58 „
hozzáadva	45,764 „ 53 „

pénztári maradványt, az összes üzlet forgalma volt 5.291,766 frt 22 kr.

Mi az üzlet különböző ágait illeti:

1-ször. A betéti üzletben:

A mult évről átjött maradvány a tőkésített kamatokkal együtt 918 betéti

könyvecskén 566,835 frt 62 kr.

a lefolyt évben 2941 betét után

bejött 773,066 „ 49 „

melyhez ez év végéig tőkésített kamatok összege 27,504 „ 63 „

Együtt 1.367,406 frt 74 kr.

melyből 1428 tételre visszafizettetett 684,697 „ 11 „

maradt 1871 végével 1216 betételi könyvecskén 682,709 frt 63 kr.

2-ször. A leszámítolási üzletben:

A mult évről átjött 199 dr. leszámított váltóban 246,020 frt — kr.

a lefolyt évben 1133 dr. leszámított váltó összege 1.217,318 „ 80 „

Együtt 1.463,338 frt 80 kr.

melyből visszafizettetett 1.079,803 „ 80 „

maradt 1871 végével 318 váltóra 383,535 frt — kr.

3-szor. Az előleg üzletben:

A multévről átjött maradvány 95,815 frt — kr.

a lefolyt évben kiadott 23,041 „ — „

Együtt 188,856 frt — kr.

melyből visszafizettetett 67,586 „ — „

maradt 1871 végével 137 érték-tárgyon 121,270 frt — kr.

A b) alatti mérleg- és vagyon kimutatás szerint a közgyűlés jóváhagyása reményében a választmány a 405 frt tartaléktőké 1200 frtra, 205 frt nyugdíjalapot pedig 400 frtra egészítette ki.

(Vége köv.)

A deézi piac árai márcz. 10. 1. mérő tisztabúza, ausz. mérője, 5 ft 60 kr. elegybúza 5 ft 40 kr., rozs 4 ft 40 kr., törökbuza — ft — kr., zab 1 ft 40 kr., szénamázsa 2 ft 40 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 10 ft. — kr. marhahús fontja 18 kr., konyhaliszt 9 kr. — kr. borsó 20 kr., lencse 20 kr. paszuly 26 kr. ¶

A m.-vásárhelyi piac árai márt. 14-ről, alsó ausz. mérője. Tisztabuza 5 ft. 35 kr. ozs 3 ft 40 kr. Elegybúza 3 ft 60 kr. Zab. 1 ft 60 kr. Széna köve 1 ft 90 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 12 ft — kr. Egy font fagygyertya 40 k. Marhahús fontja 18 kr. Konyhaliszt — ft 12 kr. Lencse kupája 20 kr Paszuly kupája 16 kr. Burgonya, mérője 2 fr — kr. Disznózsír fontja 70 kr.

Távíratl tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Márt. 17-én 5%. Metalliques 100 fr 64.90 Kamat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 71.60. 1860. Kölcsön 103.75. Bankrészvény 847. — Hitelintézeti részvények 346. — London 10 ft. st. 11135. Ezüst 109.50 Cs. kir. arany 5.27 Napoleondor 8.90

Urbéri kötvények: Magyarországi 81. — Temesi 78.25. Erdélyi 77.50. Horváthországi —.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyilttér*)

Biasini gyorskocsi menetrendje

1872. január 1-től:

Kolozsvárról Szamosujvár Deésre, mindennap reggeli 8 órakor. Deőről Szamosujvár Kolozsvárra, minden nap Jélutáni 1 órakor. 1 személy ára 30 font szabad podgyással Szamosujvárig 2 ft. 40 kr. Deésig 3 ft. 20 kr — Kolozsvárról Torda és Felvinczre naponta kétszer reggeli 7 óra és délután 4 órakor egy személy ára Tordáig 2 ft. Felvintzig első és közbüles Coupe 4 ft. hátulso coupe 3 ft. 50 kr. 30 font szabad podgyással. Felvinczről Torda és Kolozsvárra minden nap kétszer reggeli 5 óra és délutáni 6 órakor; a Kolozsvár és Felvincz közötti napontai gyors kocsi menetnek mindég a vonatok indulására érkeznek oda, és meösgérkeükz után jönnek Kolozsvárra.

E rovat alatt közölttekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

HIVATALOS.

A 129. / 1872. számhoz.

(104)

(3-3)

Árlejtési hirdetmény!

A főméltóságú m. kir. közmunka és közlekedési miniszterium jelen évi február hó 4-ről 21,561. 1871. szám alatt kelt rendeletével a kolozsvár—marosvásárhely—brassói államútan az Aranyos és Maros folyók mentében szükségessé vált parterősítési munkákat engedélyezvén, azok végrehajtásának biztosítására **folyó évi április-hó 8-án délelőtti 9 óráig kezdve** nyilvános árlejtés fog tartatni a marosvásárhelyi m. kir. mérnöki hivatal irodájában. Az árlejtés tárgyát képező munkák s az azokra fölszámított költségek a következők:

1. A kolozsvár-brassói államút 6 $\frac{1}{2}$ % — 7 mértföld szakaszában Gerend és Hadrév között öt darab sövény csapógát készítése az Aranyos folyó balpartján . **3505 frt 65 kr.**

2. Ugyanezen államút 10 $\frac{3}{8}$ mértföld szakaszában

Csapó mellett a Maros folyó balpartján 3 darab rözse műt csapógát előállítás az érintkező útrész áthelyezésével **2965 frt. — kr.**

Az itt megnevezett védmunkálatok árlejtése tételenként **elkülönítve** fog megtartatni s a legutányosabb vállalkozónak átadatni.

Vállalkozni kívánók kéretnek 5% bányapénzzel ellátva a fűnn megjelölt helyen és időben megjelenni, hol addig is az árlejtés alapján szolgáló okmányok a rendes hivatali órák alatt megtekinthetők.

Megjegyeztetik, hogy vállalkozó bétett bányapénzt a vállalati ár 7%-ra kiegészíteni tartozik. Szabályszerűen készített és fölszerelt írásbeli zárt ajánlatok is elfogadhatók, de csak a nyilvános szóbeli árlejtés megkezdése előtt.

Marosvásárhelyt, 1872, mártius hó 8 kán.

A m. kir. mérnöki hivataltól.

1838. — 1872.

(108)

(2-3)

Arverezési hirdetmény.

A képviselő közgyűlésnek 29—1872 számú határozata következtében köztudomásra juttatik, hogy Kolozsvár sz. kir. várossa tulajdonát képező alább elősorolt birtokai a folyó 1872-ik évi április 24-től három egymásutáni évre, azaz 1875-iki április 24-ig terjedőleg folyó évi **mártius 26, 27, és 28-ik napjain a városházánál a 4-ik számú terem-ben** tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek haszonbérbe fognak adatni.

Bérvagyók kötelesek az árverezés kezdete előtt hiteles okmánynyal tanusítani, hogy a 200 forintot meghaladó haszonbér és egyéb a szerződésből kifolyó kötelezettségekre vonatkozólag szabályszerű hitel-zálog (realis hypotheca) által képesek a városi közönséget biztosítani s a 200 forintot alóli haszonbérbe vonatkozólag kezeseket állítani; a kiknek pedig az árverező bizottmány megengedi az árveréshez hozzá szólni, kötelesek lesznek az árverés kezdete előtt az alább kijelölt felkiáltási áron 10%-ját bányapénzkeppen az árverező bizottmánynál kész pénzben letenni.

A haszonbérbe adandó tárgyak és felkiáltási árak:

1. A feleki fogadó és Pojána 1075 frt — kr.
2. A nagyhid melletti vámbáz 146 frt — kr.
3. A Nagy Sándor-féle ház 110 frt — kr.
4. A Radnótfái-féle kert 106 frt 20 kr.
5. A Sz. Györgyhegy alatti káposztás föld 164 frt — kr.
6. A nyolcz darab senátori szénafü 490 frt 85 kr.
7. A bornyumál alatti csegely 17 frt 20 kr.
8. A Cambiatori 4 ik, 7-ik és 8-ik nyil szénafü 150 frt — kr.
9. A Cambiatori 5-ik és 6-ik nyil szénafü 90 frt 85 kr.
10. A határjárói két nyil szénafü 82 frt 30 kr.
11. A Szentgyörgy hegy alatti nagy fák közötti alsó és felső kaszáló 120 frt — kr.
12. A Poczok nyil szénafü 25 frt — kr.
13. Az agyagdombi kaszáló 50 frt — kr.
14. A borhancsi kaszáló 7 frt 48 kr.
15. A Berki két kis erge 41 frt — kr.
16. A Gellavégi kis kaszáló 4 frt 70 kr.
17. A koródi jószág 700 frt 60 kr.
18. Az óvári, kétvízközi és hidelvi tizedek elővölgyi szénafüje 10 frt — kr.
19. A Dézsma csúri telek 50 frt 1 kr.

A haszonbéri szerződés feltételei megtekinthetők a majorsági ügyi előadóknál (városház, emelet 8-ik sz. alatt) naponta a hivatalos órákban, de az árverés előtt is fel fognak olvastatni. Sz. k. Kolozsvár város közigazgatási tanácsának 1872-ik évi mártius 13-án tartott üléséből.

DEBALLAGE LYONNAIS.

Van szerencsénk előkellő családokkal tudatni, hogy kiállítunk eladásra **lyoni selyemárúkból egy legújabb divatu választékot**; találhatók abban **francia cachemirek, drap de Lyon-ok, gros-grainsek, faille-ok és tafoták** színesek és feketék, valamint igen szép **lyoni és chinai nyersselyem** szövetek, és igen szép **selyem foulardok** ruháknak. (103) (4-4)

Nagy választék

selyemzsebkendők, cachenez és egyebekből.

Igen csinos

selyem cachemirek pongyola kabátoknak, asztaltakaróknak és perzsa-shawlok.

Beduinok,

övek, nyakkendők Tunisból, legyezők és napernyők Chinából, végre igen szép választék keleti czikkekből.

E czikkek 1872 márczius 12-től 25-ig, reggeli 8 órától este 6 óráig lesznek kiállítva a **Nemzeti Szállodában** 8 sz. a. az első emeleten.

VERDIER és St. MARTIN Lyonból.

Főraktár: Kärtnerring 12 sz. Magazin Lyonnais Bécsben.

(42)

(3-*)

Egészséges alvás,

mell- és gyomorbajok gyógyítása által eredményezve.

HOFF JÁNOS udvari szállító ur központi raktárának

Bécsben, Kärtnerring 11.

Görkau, 1871. december 3-kán. Sziveskedjék nekem az ön olyannyira gyógyhatékony malta-csokoládéjából 5 fontot küldeni. A legutóbb küldöttet egy barátomnak adtam, a ki csakhamar javulásnak indult.

Markovits Ferencz.

Bécs. Az ön becses készítményei, melyek egy gyógyerőjük, valamint igen jeles ízük miatt joggal vívtak ki maguknak világhírt, nálam is igen örvendő hatással voltak. Étvágym, mely sohasem volt rendben és a gyakran nyugtalan álom mindkettő, — miután a Hoff-féle malta-kivonat szabályszerűen veszem, helyreállt. Az ön malta-egészségcsokoládéja a legjobb surrogatum és igen erősít. Az ön malta-mellczukorkái pedig tartós köhögés- és kínzó nyálkától szabadítottak meg. Midőn tehát az oly jótékony malta-készítményeket ajánlom, ez azért van, minthogy jelességükről meg vagyok győződve és mivel emberi kötelességemnek tartom más szenvedőket e valóban élvezetes szerekre figyelmeztetni.

Leibniz József,

háztulajdonos, Lipótváros 6. szám.

Valódi HOFF-féle Malta-készítmények egyedüli árudája Kolozsvárt Kárvázy Gyula, Fehérvárt Csiki Kristóf, Segesvárt Teutsch J. B. Dézen Krémer Sámuel, Gyergyó-Szt-Miklóson Lázár Antal özegeye és fiainál.

Metzner János

mű-asztalosnál

(szappanyutezában az unitarius templom mellett)

kaphatók szépen dolgozott és erős

tölgyfa koporsók

20 frttól kezdve 35 frtig.

Elvállal továbbá minden egyéb czifrázott, vagy bármint műasztalos munkát a legutányosabb ár mellett, s annak tartóságáról és erős készítéséről kezezkedik.

A hazai- és kül-irodalom legújabb termékei folyvást kaphatók és szívesen küldetnek házhöz megtekintés végett.

Ajándékoknak alkalmas
diszművek, gyémánt-kiadások és ifjusági iratok.

Ola nyomatu képek
diszes keretben
5 forinttól feljebb.

STEIN JÁNOS
könyv-, mű-, és hangjegy-
kereskedése
Kolozsvárt.

(206)

(22-*)

Térképek, földgömbök,
atlaszok és utazási kézikönyvek.

Legújabb hangjegyek
különbféle hangszerekre.

Legdúsabb raktára kötött és kötetlen könyveknek
a tudomány minden ágából és minden nyelven.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.